

Målepunkter for føde- og jordemoderområdet

Risikotema for 2019 er diagnostik og behandling. Der er særligt fokus på det kirurgiske område og sårbare patienter, hvor det er relevant.

Nedenstående målepunkter anvendes ved tilsyn på føde- og jordemoderområdet på både offentlige og private behandlingssteder. Alle tilsyn vil indeholde elementer af observation, interview og gennemgang af skriftligt materiale.

Behandlingsstedets organisering

1: Interview af ledelsen om ansvars- og kompetenceforhold

Tilsynsførende interviewer ledelsen eller ledelsens repræsentanter om ansvars- og opgavefordeling for de forskellige personalegrupper.

Ved interview af ledelsen er der fokus på:

- beskrivelse af kompetencer samt ansvars- og opgavefordeling for de forskellige personalegrupper, herunder vikarer
- brugen af delegation af forbeholdt sundhedsfaglig virksomhed, herunder rammedelegationer på behandlingsstedet

Instruktion og tilsyn med medhjælp skal som minimum omfatte følgende:

- hvordan lægen/jordemoderen eller ledelsen sikrer sig, at personalet er instrueret i patientbehandlingen og har forstået instruktionen, herunder i at behandle eventuelle komplikationer, og hvornår der skal tilkaldes hjælp
- hvordan lægen/jordemoderen eller ledelsen i sit tilsyn med personalet tager højde for opgavens karakter samt medhjælpens uddannelse, erfaringer og kvalifikationer i relation til den konkrete opgave

Rammedelegation er her en betegnelse for en generel bemyndigelse, hvor man som jordemoder ved veldefinerede tilstande kan vurdere behandlingsbehovet, og iværksætte behandling med receptpligtig medicin, eller iværksætte et indgreb som beskrevet i en instruks, når en læge har taget stilling til, at den pågældende patient kan behandles.

Referencer:

[Bekendtgørelse om autoriserede sundhedspersoners benyttelse af medhjælp \(delegation af forbeholdt sundhedsfaglig virksomhed\), BEK nr. 1219 af 11. december 2009](#)

[Vejledning om autoriserede sundhedspersoners benyttelse af medhjælp \(delegation af forbeholdt](#)

sundhedsfaglig virksomhed), VEJ nr. 115 af 11. december 2009			
Vejledning om jordemødres virksomhedsområde, journalføringspligt, indberetningspligt mv, VEJ nr. 151 af 8. august 2001			
	Opfyldt	Ikke opfyldt	Ikke aktuelt
1: Interview af ledelsen om ansvars- og kompetenceforhold			
Fund og kommentarer:			

2: Interview om instruktion og tilsyn ved brug af personale, der fungerer som medhjælp (udfører delegeret forbeholdt virksomhed)			
<p>Tilsynsførende interviewer klinisk sundhedspersonale om, hvordan de følger instruktion og hvorledes der føres tilsyn i forbindelse med udførelse af delegeret forbeholdt virksomhed. Både den der delegerer og den der modtager en delegation interviewes.</p> <p>Eksempelvis når lægen inddrages ved patologiske fødselsforløb.</p> <p>Tilsynsførende interviewer relevant personale om brugen af rammedelegationer ved behandling af patienter, herunder om personalet i givet fald føler sig tilstrækkeligt vejledt, om rammedelegationerne er tilstrækkelig tydelige, og om disse følges i det daglige arbejde.</p> <p>Eksempelvis rammedelegationer på blodsuktermåling/insulinbehandling ved mor med gestationel diabetes og smertebehandling med paracetamol</p> <p>Generel bemyndigelse gives til flg. funktioner: Vurdere behovet for anlæggelse af pudendusblokade, foretage hindsprængning og anvendelse af vefremmende medicin og anti-D immunglobulin samt iværksættelse af disse behandlinger.</p> <p>Referencer:</p> <p>Vejledning om autoriserede sundhedspersoners benyttelse af medhjælp (delegation af forbeholdt sundhedsfaglig virksomhed), VEJ nr. 115 af 11. december 2009</p> <p>Bekendtgørelse om autoriserede sundhedspersoners benyttelse af medhjælp (delegation af forbeholdt sundhedsfaglig virksomhed), BEK nr. 1219 af 11. december 2009</p> <p>Vejledning om udfærdigelse af instrukser, VEJ nr. 9001 af 20. november 2000</p> <p>Vejledning om jordemødres virksomhedsområde, journalføringspligt, indberetningspligt mv, VEJ nr. 151 af 8. august 2001</p>			
	Opfyldt	Ikke opfyldt	Ikke aktuelt
2: Interview om instruktion og tilsyn ved brug af personale, der fungerer som medhjælp (udfører delegeret forbeholdt virksomhed)			
Fund og kommentarer:			

3: Gennemgang af skriftlige instrukser for sundhedsfaglig virksomhed			
<p>Tilsynsførende gennemgår skriftlige instrukser for sundhedsfaglig virksomhed. En skriftlig instruks skal som udgangspunkt foreligge, såfremt der er mere end to medarbejdere til at løse opgaven.</p> <p>Ved gennemgang af instrukserne skal følgende fremgå:</p> <ul style="list-style-type: none"> • om omfanget og indholdet er patientsikkerhedsmæssigt forsvarligt og i overensstemmelse med bestemmelserne på området. <p>Følgende instrukser bør forefindes, hvor det er relevant for det enkelte afsnit/behandlingssted:</p> <ul style="list-style-type: none"> • visitationsregler • sectio (beredskab og koordination) • overflytninger, for eksempel mellem fødeafsnit og barselsafsnit eller mellem andet sygehusafsnit og fødeafsnit samt overflytninger mellem sygehuse og udskrivelser til hjemmet. • hjemmefødsler/private jordemoderledede klinikker incl. kriterier for overflytning til sygehus • den ukomplicerede fødsel • forløb for sårbare gravide <p>Referencer:</p> <p>Vejledning om udfærdigelse af instrukser, VEJ nr. 9001 af 20. november 2000</p>			
	Opfyldt	Ikke opfyldt	Ikke aktuelt
3: Gennemgang af skriftlige instrukser for sundhedsfaglig virksomhed			
Fund og kommentarer:			

4: Interview vedrørende samarbejdet med læger			
<p>Tilsynsførende interviewer ledelse og relevant plejepersonale, læger og jordemødre med henblik på at vurdere samarbejdet med læger inden for samme afdeling samt læger fra andre specialer. Det er ledelsens ansvar at sikre, at der foreligger aftaler omkring behandling og kontrol af sygdomme og/eller komplikationer under graviditet, fødsel og barsel.</p> <p>Til denne afklaring interviewer tilsynsførende personalet omkring</p> <ul style="list-style-type: none"> • samarbejde mellem henholdsvis personale og afdelinger ved patologiske og akutte forløb • mulighed for supervision og faglig sparring ved for eksempel tolkning af CTG, og diagnosticering og suturering af bristninger • mulighed for at involvere lægen umiddelbart ved kritiske vurderinger, delegationer og ordinationer. <p>Referencer:</p> <p>Vejledning om autoriserede sundhedspersoners benyttelse af medhjælp (delegation af forbeholdt sundhedsfaglig virksomhed), VEJ nr. 115 af 11. december 2009</p>			
	Opfyldt	Ikke opfyldt	Ikke aktuelt
4: Interview vedrørende samarbejdet med læger			
Fund og kommentarer:			

Journalføring

5: Journalgennemgang vedrørende formelle krav til journalføring

Tilsynsførende gennemgår et antal journaler med henblik på at vurdere journalføringen.

Ved journalgennemgang fokuseres på, om:

- notaterne er daterede, patientens navn og personnummer fremgår og det tydeligt fremgår, hvem der har udarbejdet notatet.
- notaterne er skrevet på dansk, fraset eventuel medicinsk terminologi.
- notaterne er forståelige, systematiske og overskuelige.
- teksten er meningsfuld ved anvendelse af eventuelle standardskabeloner (fraser).
- det tydeligt fremgår af den elektroniske journal, hvis der foreligger bilag på papir eller i andet format.
- overblik over helheden og eventuelle opmærksomhedspunkter
- det er tydeligt hvorvidt journalen og notater tilhører mor eller barn
- notaterne er tilgængelige for relevant personale, der deltager i patientbehandlingen.

Referencer:

[Bekendtgørelse om autoriserede sundhedspersoners patientjournaler \(journalføring, opbevaring, videregivelse og overdragelse mv.\), BEK nr. 530 af 24. maj 2018](#)

	Opfyldt	Ikke opfyldt	Ikke aktuelt
5: Journalgennemgang vedrørende formelle krav til journalføring			
Fund og kommentarer:			

6: Journalgennemgang vedrørende indikation for undersøgelser/behandlinger			
<p>Tilsynsførende gennemgår et antal journaler med henblik på at vurdere, om der er angivet indikation for undersøgelser/behandlinger, herunder af medicinske behandlinger. Ved nye ordinationer skal det fremgå, hvorfor patienten skal have medicinen, for eksempel ”mod forhøjet blodtryk” og ”mod efterveer”</p> <p>Indikationen for undersøgelsen/behandlingen, for eksempel ved operative indgreb og lægemiddelordinationer, skal fremgå. Jo mere indgribende undersøgelsen/behandlingen er, jo mere udførligt skal indikationen beskrives.</p> <p>Ved simple tilstande, hvor den valgte undersøgelse/behandling er indlysende, er det tilstrækkeligt med et ganske kort notat.</p> <p>Referencer:</p> <p>Bekendtgørelse om autoriserede sundhedspersoners patientjournaler (journalføring, opbevaring, videregivelse og overdragelse mv.), BEK nr. 530 af 24. maj 2018</p>			
	Opfyldt	Ikke opfyldt	Ikke aktuelt
6: Journalgennemgang vedrørende indikation for undersøgelser/behandlinger			
Fund og kommentarer:			

7: Journalgennemgang med henblik på vurdering af den sundhedsfaglige beskrivelse af patientens aktuelle og potentielle problemer

Tilsynsførende gennemgår et antal journaler vedrørende indlæggelser på mere end 24 timer, fraset indlæggelse på fødeafsnit. Ved gennemgangen vurderes den sundhedsfaglige dokumentation, om der som minimum fremgår en beskrivelse af patienternes sundhedsmæssige tilstand samt pleje og behandling, når det er relevant. Dokumentationen skal opdateres ved ændringer i patienternes helbreds-mæssige tilstand.

Der fokuseres på, om følgende aktuelle eller potentielle problemområder er fagligt vurderet og dokumenteret:

- funktionsniveau, fx evnen til at klare sig selv i det daglige liv, ADL (Activities of Daily Living)
- bevægeapparat, fx behov for træning, balanceproblemer og evt. faldtendens
- ernæring, fx under- eller overvægt, spisevaner, ernæringsproblemer forårsaget af sygdom eller behandling, kvalme og opkastning
- hud og slimhinder, fx forandringer og lidelser fra hud, slimhinder, andre væv, fx. muskler, hår og negle
- kommunikation, fx evnen til at gøre sig forståelig og forstå omverdenen
- psykosociale forhold, fx arbejdsevne, relationer til familie, ensomhed eller særlig sårbarhed, herunder vejlede i og spørge til livsstilsproblemer, misbrug og mestring
- respiration og cirkulation, fx luftvejsproblemer som åndenød, hoste, risiko for aspiration, legemstemperatur, blodtryk og puls
- seksualitet, fx samlivsforstyrrelser som følge af sygdom eller lægemidler
- smerter og sanseindtryk, fx akutte eller kroniske smerter og ubehag, problemer med syn og hørelse
- søvn og hvile, fx faktorer som letter eller hindrer søvn og hvile
- viden og udvikling, fx behov for information eller undervisning, helbredsopfattelse, sygdomsindsigt, hukommelse
- udskillelse af affaldsstoffer, fx inkontinens, obstipation, diarré.

Ved tilsynet fokuseres på relevante observationer i relation til både det plejemæssige og jordemoderfaglige område.

Eksempelvis:

Bevægeapparatet: her kan det være relevant at anføre bækkensmerter og rygsmerter.

Ernæring: BMI, hyperemesis, gestationel diabetes samt amning af barnet.

Hud og slimhinder: problemer med sår/revner på brystvorter, brystspænding og cicatrice.

Seksualitet: opmærksomhedspunkter og komplikationer som følge af graviditet og fødsel.

Referencer:

[Bekendtgørelse om autoriserede sundhedspersoners patientjournaler \(journalføring, opbevaring, videregivelse og overdragelse mv.\), BEK nr. 530 af 24. maj 2018](#)

Vejledning om sygeplejefaglige optegnelser, VEJ nr. 9019 af 15. januar 2013			
	Opfyldt	Ikke opfyldt	Ikke aktuelt
7: Journalgennemgang med henblik på vurdering den sygeplejefaglige beskrivelse af patientens aktuelle og potentielle problemer			
Fund og kommentarer:			

8: Journalgennemgang om overvågning og vurdering af klinisk tilstand ud fra vitalparametre			
<p>Tilsynsførende gennemgår et antal journaler med henblik på at vurdere, om der er fulgt relevant op på måling og vurdering af vitalparametre, bl.a. EWS (Early Warning Score), TOKS (Tidlig Opsporing af Kritisk Sygdom), temperatur og blodtryk i henhold til behandlingsstedets procedurer herfor, når der sker måling af vitalparametre.</p> <p>Herunder undersøges det, om det af journalerne fremgår:</p> <ul style="list-style-type: none"> • om der er taget stilling til hyppighed af måling af vitalparametre ud fra patientens tilstand • hvornår og hvor ofte patienter er vurderet, og hvem der har foretaget vurderingen • om overvågning er gennemført i henhold til afdelingens procedurer herfor • om læge er tilkaldt i henhold til afdelingens procedurer herfor <p>Referencer: Bekendtgørelse om autoriserede sundhedspersoners patientjournaler (journalføring, opbevaring, videregivelse og overdragelse mv.), BEK nr. 530 af 24. maj 2018</p>			
	Opfyldt	Ikke opfyldt	Ikke aktuelt
8: Journalgennemgang om overvågning og vurdering af klinisk tilstand ud fra vitalparametre			
Fund og kommentarer:			

Medicinhåndtering

9: Gennemgang af medicinbeholdning og journaler samt medicinhåndtering og medicinopbevaring

Tilsynsførende gennemgår medicinbeholdningen og relevante journaler med henblik på at vurdere, hvordan personalet i praksis sikrer forsvarlig medicinhåndtering og korrekt opbevaring af medicinen.

Administration af medicin skal ske på baggrund af identifikation af patienten, enten ved navn og personnummer eller fødselsdato og -år. I helt særlige tilfælde kan identifikation ske ved sikker genkendelse.

Ved gennemgang af medicinbeholdningen og relevante journaler vurderes det, om medicinhåndtering og -opbevaring opfylder følgende:

- Medicinen skal opbevares forsvarligt og utilgængeligt for uvedkommende.
- Holdbarhedsdatoen på medicin og opbevarede sterile produkter til brug ved den sundhedsfaglige pleje og behandling, må ikke være overskredet.
- Der skal være anbrudsdato på medicinske salver, dråber og anden medicin med begrænset holdbarhed efter åbning.
- Der skal være adrenalin til rådighed hos patienter, der får injektions- eller infusionsbehandling.

Referencer:

[Vejledning om ordination og håndtering af lægemidler, VEJ nr. 9079 af 12. februar 2015](#)

[Vejledning om identifikation af patienter og anden sikring mod forvekslinger i sundhedsvæsenet, VEJ nr. 9808 af 13. december 2013](#)

[Vejledning om autoriserede sundhedspersoners benyttelse af medhjælp \(delegation af forbeholdt sundhedsfaglig virksomhed\), VEJ nr. 115 af 11. december 2009](#)

[Korrekt håndtering af medicin, Sundhedsstyrelsen, 2011](#)

[Sundhedsstyrelsens vurdering i forbindelse med ophævelse af vejledning til hjemmesygeplejeordninger om behandling af akut allergisk shock med injektion af adrenalin, Sundhedsstyrelsen, 2017](#)

	Opfyldt	Ikke opfyldt	Ikke aktuelt
9: Gennemgang af medicinbeholdning og journaler samt medicinhåndtering og medicinopbevaring			
Fund og kommentarer:			

Patientens retsstilling

10: Interview og journalgennemgang vedrørende informeret samtykke til behandling

Tilsynsførende interviewer sundhedspersoner og gennemgår journaler på udvalgte risikoområder i forhold til, hvordan det i praksis sikres, at der forud for udvalgte behandlinger informeres og indhentes samtykke og hvordan det journalføres.

Ingen behandling må indledes eller fortsættes uden patientens informerede samtykke. Det gælder både for undersøgelse, diagnosticering, indgreb under graviditet, fødsel og barsel i forhold til den enkelte patient. Kravet indebærer, at der skal informeres tilstrækkeligt, inden patienten tager stilling til behandlingen. Samtykkekravet understreger patientens selvbestemmelsesret.

Informationen skal omfatte patientens helbredstilstand og behandlingsmuligheder, herunder risiko for komplikationer og bivirkninger for mor og foster/barn. Kravet til informationen øges, jo mere alvorlig tilstanden er, eller jo større den mulige komplikation er.

Supplerende for børn og unge

For patienter til og med 14 år er det forældremyndighedens indehaver, der har samtykkekompetencen. Både barnet og forældrene skal dog informeres.

For patienter på 15-17 år kan den unge selv give samtykke, hvis vedkommende er tilstrækkeligt moden. Forældrene skal dog informeres.

Supplerende for varigt inhabile:

Hvis patienten ikke har samtykkekompetence, skal det fremgå, hvem der kan give samtykke på patientens vegne (stedfortrædende samtykke).

Ved interview vil der blive fokuseret på følgende risikoområder:

- Hvordan der informeres ved iværksættelse af behandling med medicin, hvor der er særlige risici, for eksempel igangsættelse af fødsel, ve-stimulation, epiduralblokade og injektionsbehandling.

Ved journalgennemgang vil der blive fokuseret på:

- Om der er journalført tilstrækkeligt om information og samtykke inden for de risikoområder, som interviewet omhandler

Der bliver ikke fokuseret på samtykke til undersøgelser/behandlinger, der udgør almindelige delelementer i et undersøgelses- eller behandlingsforløb, for eksempel udvendig undersøgelse, hjertelydsregistrering, stetoskopi osv, hvor et stiltiende samtykke vil være nok.

Referencer:

[Bekendtgørelse af sundhedsloven, LBK nr. 191 af 28. februar 2018](#)

[Bekendtgørelse om information og samtykke og om videregivelse af helbredsoplysninger mv., BEK nr. 509 af 13. maj 2018](#)

[Bekendtgørelse om autoriserede sundhedspersoners patientjournaler \(journalføring, opbevaring, videregivelse og overdragelse mv.\), BEK nr. 530 af 24. maj 2018](#)

[Vejledning om information og samtykke og om videregivelse af helbredsoplysninger mv., VEJ nr. 161 af 16. september 1998](#)

	Opfyldt	Ikke opfyldt	Ikke aktuelt
10: Interview og journalgennemgang vedrørende informeret samtykke til behandling			
Fund og kommentarer:			

Overgange i patientforløb

11: Journalgennemgang med henblik på vurdering af sikker overflytning mellem afdelinger og afsnit

Tilsynsførende gennemgår et antal journaler (herunder vandre-/svangerskabsjournal) med henblik på at vurdere, om det fremgår, hvorfor patienten er overflyttet og hvilken status patienten har ved overflytningen.

Al relevant sundhedsfaglig information videregives ved overflytning af en patient. Personalet på det overflyttende afsnit skal sikre videregivelsen af oplysningerne samt at informationen er opdateret og følger patienten. Det skal sikres, at der er sket overlevering af oplysninger om medicin, m.m. ved overflytning fra ét afsnit til et andet.

Personalet på den modtagende afdeling skal sikre, at der følges op på behandlinger og øvrige planer iværksat inden overflytning.

Ved gennemgang af journaler er der fokus på:

- om der er fulgt op på eventuelle ordinationer, henvisninger, behandlingsjusteringer m.v. iværksat inden overflytning
- om der foreligger notater om opfølgning på målte afvigende parakliniske undersøgelser, somatisk komorbiditet samt på udvikling heri
- om der er fulgt op på parakliniske undersøgelser bestilt inden overflytning
- om der er sendt fødselsanmeldelse og besked til sundhedsplejen samt epikrise til egen læge når det er relevant
- om der er videregivet relevant information til andre samarbejdspartnere, eksempelvis sundhedsplejen og kommunen for sårbare gravide
- om relevante informationer fra maters journal, som kan have betydning for den nyfødte også står i barnets journal (eksempelvis fødsel efter vending fra UK, hvorfor barnets hofter skal scannes)

Ved overflytning forstås overflytninger mellem flg. afsnit: Fødeafsnit, svangreafsnit, barselsafsnit, hjemmefødsel, fødeklinikker samt mellem to hospitalers fødeafsnit og udskrivelse til hjemmet.

Referencer:

[Bekendtgørelse om autoriserede sundhedspersoners patientjournaler \(journalføring, opbevaring, videregivelse og overdragelse mv.\), BEK nr. 530 af 24. maj 2018](#)

[Vejledning om epikriser ved udskrivelse fra sygehuse m.v., VEJ nr. 9154 af 22. februar 2007](#)

	Opfyldt	Ikke opfyldt	Ikke aktuelt
--	---------	--------------	--------------

11: Journalgennemgang med henblik på vurdering af sikker overflytning mellem afdelinger og afsnit			
Fund og kommentarer:			

HØRINGSUDKAST

12: Interview med henblik på opsporing og visitation af sårbare patienter			
Tilsynsførende interviewer ledelse/medarbejdere med henblik på at vurdere, om der foregår relevant screening ved 1. jordemoderkonsultation for eventuel sårbarhed hos den gravide.			
Referencer: Anbefalinger for svangreomsorgen 2014 Autorisationsloven, LBK nr. 1141 af 13. september 2018, kapitel 5, § 17. Omhu og samvittighedsfuldhed			
	Opfyldt	Ikke opfyldt	Ikke aktuelt
12: Interview med henblik på opsporing og visitation af sårbare patienter			
Fund og kommentarer:			

Hygiejne

13: Interview om procedurer for hygiejne			
Tilsynsførende interviewer ledelse/medarbejdere om procedurer for hygiejne.			
<p>Ledelsen skal sikre, at der er en skriftlig instruks for hygiejne, der beskriver relevante og forsvarlige arbejdsgange, samt at personalet er instrueret i og følger disse, med henblik på at sikre forebyggelse af risici for infektioner, spredning af smitsomme sygdomme m.v.</p> <p>Ved interview og observation afklares, hvordan personalet forebygger infektioner og spredning af smitsomme sygdomme. Der er særlig fokus på håndhygiejne, utensilier og relevant brug af arbejdsdragt og værnemidler, fx handsker for at minimere risiko for smitte mellem patienter og mellem patienter og personale.</p> <p>Referencer:</p> <p>Autorisationsloven, LBK nr. 1141 af 13. september 2018, kapitel 5, § 17. Omhu og samvittighedsfuldhed</p> <p>Nationale Infektionshygiejniske Retningslinjer om generelle forholdsregler i sundhedssektoren, Statens Serum Institut 2017</p> <p>Nationale Infektionshygiejniske Retningslinjer om supplerende forholdsregler ved infektioner og bærertilstand i sundhedssektoren, Statens Serum Institut 2016</p> <p>Nationale Infektionshygiejniske Retningslinjer om Håndhygiejne, Statens Serum Institut 2013</p> <p>Vejledning om arbejdsdragt inden for sundheds- og plejesektoren, Sundhedsstyrelsen 2011</p>			
	Opfyldt	Ikke opfyldt	Ikke aktuelt
13: Interview om procedurer for hygiejne			
Fund og kommentarer:			

Øvrige

14: Øvrige fund med patientsikkerhedsmæssige risici		
Referencer: Bekendtgørelse af sundhedsloven, LBK nr. 191 af 28. februar 2018		
	Ingen fund	Fund
14: Øvrige fund med patientsikkerhedsmæssige risici		